

NAŠE SLIKE.

„Satira“ Vavpotičeva (str. 129.) nam kaže razposajeno mladost, katera se ponaša s svojo močjo in se neusmiljeno norčuje iz onemogle starosti. Mode prihajajo in izginjajo, in kar je novo, to se povzdiguje nad starim. Prišel bo pa čas, ko drugi vprežejo razposajenega mladiča in ga bodo bičali, kakor on zdaj stare suhoparne učenjake in biokrate!

Ves drugačen je Vavpotičev „Pogled v bodočnost“. Nekaj demonskega je v tem obrazu, v teh stisnjenih rokah, v teh bodečih očeh, ki hočejo prodreti skozi neprozorni zastor prihodnosti. Z vso silo hoče človek izvedeti za prihodnost, a vendar se je bolj boji, kakor veseli; zato je slikar položil izraz groze in strahu v to napeto pričakujoče obličje.

Pustna slika Makovskega (str. 153.) nas predstavlja v Petrograd. Seveda ni tam takega karnevala, kakor v južnih deželah, ker mraz zadržuje tudi pustne šeme, da se ne morejo prav razviti. A živahno postane vkljub temu, in česar ne morejo početi na sneženi ulici, za to se odškodujejo v gorkih sobah.

Rajhenburg na Štajerskem (str. 161.) ima krasno lego ob Savi. Sedaj so v nekdanjem gradu nastanjeni trapisti.

Portret papeža Leona X. (str. 169.) je krasno delo Rafaelovo. Leon X. je povzdignil Rafaela nad vse umetnike in mu je izročil najčastnejša dela. V portretu svojega velikega dobrotnika je pa tudi Rafael pokazal vso svojo zmožnost. Papež je slikan z največjim realizmom. Vsaka poteza na obrazu, obleka, steklo v njegovi roki in vse barve so posnete najnatančneje po naravi. Veliki idealist v slikarstvu je pokazal, da je tudi eden največjih realistov, a njegova veljava je v tem, da je znal svoje realistične zmožnosti porabljati za velike vzore. Poleg papeža

stoji kardinal Giuliano de' Medici, poznejši papež Klement VII., za stolom pa kardinal Alojzij Rossi. Slika je zdaj v galeriji Pitti v Florenci.

Iz sodobnega življenja prinašamo sliki kardinala Merry del Vala, papeževega državnega tajnika, in E. Loubeta, predsednika francoske republike. Na Francoskem najbrže pride do ločitve med cerkvijo in državo. Ministrstvo Combovo je sicer padlo, ker so pod njim framasoni postopali s tako sramotno krivičnostjo, da se je dvignil vihar nevolje proti njemu po celi državi. A naslednik Rouvier, ki se boji proti cerkvi nastopati tako brutalno, ima vendar še vedno

František Sušil.

(K stoletnici.)

profikrščansko večino v zbornici, ki zahteva ločitev, to se pravi: oropanje in brezpravnost cerkve. Framasoni hočejo vzeti katoličanom celo cerkve in jih oddajati v najem. To je barbarstvo, ki ne dela časti kulturnemu narodu, za kakršnega so doslej veljali Francozi. Predsednik Loubet je mož brez volje in odločnosti, kakršnega hočejo imeti framasoni na čelu države. Zasebno dober človek nima na javnost nikakega vpliva in samo zunanje reprezentira državo. Vlada je v rokah ministrov, ti so pa le pooblaščenici parlamentarne večine. Cerkev ni dala ločitvi niti naj-

manjšega povoda in se še zdaj v burne razprave ni vtikala. Pač pa se pripravljala cerkev, da bo svoj namen — posvečevanja ljudstva — dosegala tudi v kljub ločitvi od države, in morda bolje, kakor doslej, ko je bila od konkordata le vezana in ovirana.

Slovenska drama.

Dne 26. decembra zvečer so se igrali Jurčič-Krsnik-Govekarjevi „Rokovnjači“ v nekaj popravljeni obliki. Gledišče je bilo razprodano, ker ima ta narodna igra veliko privlačno moč. Igralo se je še dokaj dobro, a poznalo se je, da se je igra uprizorila brez potrebnih predizkušenj. Zato so pa vloge, ki so bile nanovo zasedene, le za silo — zadoščale.

30. decembra, na novega leta dan in 6. januarja popoldan so uprizorili „Potokoli zemlje“. To je dramatisiran Jules Vernov roman, v katerem se opisuje, kako je bogati Anglež dobil stavo, ko je prišel v osemdesetih dneh okoli zemlje. Igra je popolnoma brez vsake literarne vrednosti in ker igra v Orientu in po svetu okrog, nudi gledavcu pri fini uprizoritvi lepe kulise, krasne kostume, velikansko scenerijo; to je pravi „Ausstattungsstück“.

Pri tej priložnosti moram pripomniti nekaj o popoldanskih nedeljskih predstavah. Dramatično društvo menda misli, da zahaja ob nedeljah popoldne v gledišče le najpreprostejše ljudstvo. Dasi ne najdemo tu izključno le delavcev, vendar smelo trdimo, da tvorijo tričetrtinsko večino pri teh predstavah trpinji, ki ne morejo med tednom posetiti slovenske Talije in le v nedeljo gredo iskat zabave in pouka v gledišče, kjer plačajo s svojimi trdoprsluženimi novci vstopnico. A gospodje v dramatičnem odboru mislijo, da je za delavca vse dobro, kajti, če bi bili drugega mnenja, bi gotovo ukrenili vse, da se tudi pri popoldanskih predstavah igra vsaj deloma dostojno. Popoldanske predstave v Ljubljani pa niso niti na taki skromni višini. Naj v bodoče vpoštevata dramatično društvo, da je gledišče kraj izobrazbe in kulturnega napredka in da naj na ljudstvo vpliva blažilno! Tako igranje pa, kot smo ga vajeni pri nas, bije vsaki kritiki v obraz. Ravno širšim ljudskim slojem se morajo dobre igre dostojno igrati, da izpolni gledišče na njih svoj smoter. Da si pri teh popoldanskih predstavah posamezni igravci dovoljujejo prostosti, ki nasprotujejo najprimitivnejšim pojmom dramatične dostojnosti, je krivo pač „Dramatično društvo“, ki bi s svojimi sredstvi moglo popraviti ta nedostatek. Slovenski delavci so ravnotako ljudje, kot gospôda po ložah, samo s tem razločkom, da je tej gospôdi za vstopnino malone nič, delavec pa hodi s težko prisluženim denarjem v nedeljo popoldne v slovensko gledišče, a najde — cirkus.

26. decembra popoldne so igrali Görresovo „Pepelko“, predstavo za otroke, ki je uspela še

dokaj dobro. Tudi tu se je poznalo, da se igravci niso prav nič potrudili, da bi dobro rešili svoje vloge, ali pa prav malo.

15. januarja so igrali Charlejevo „Tetko“.

6. januarja se je uprizorila na našem odru izvorna slovenska narodna igra „Martin Krpan“, ki jo je spisal „Ignotus“. „Martin Krpan“ ni drama, ampak samo simbolična dramatska pripovedka. Kot nam svedoči njen naslov, je posnel za svojo igro pisatelj snov, katero je obdelal že Levstik v svojem klasičnem „Martinu Krpanu z Vrha“. K tej snovi je pridejal še dokaj motivov iz slovenskih pravljic in pripovedk in vpletel med vse to bodočo satiro na slovenske in državne politične razmere. V središču cele igre stoji Martin Krpan in njegov boj z Brdavsom, kot nam ga je opisal Levstik. Pri njem je Martin Krpan vdovec, ki tovariš s soljo in ne pozna ljubezni. Ignotus pa je podal v Martinu Krpanu mladega fanta Notranjca iz sedemnajstega stoletja, ki je pa obenem ne samo tihotapec, marveč tudi boječ ljubimec. Vse drugo, kar nam pripoveduje Levstik v svoji pripovedki, se je moralo izpustiti ali pa predrugačiti, da je postal Martin Krpan na odru mogoč. Seveda ne stisne na odru Krpan Brdavsuroke tako, da bi mu pritekla kri izza nohtov. Tudi vzame Krpan mesarico s seboj od doma, medtem ko pri Levstiku izruje Krpan cesaričino lipo, da vjame ž njimi Brdavsurove udarce, in skuje sam mesarico za boj. Pri Levstiku prime Krpan enega mejača za noge in omlati druge ž njim, na odru seveda jih more zmetati k večjemu na kup in jih omlati potem z drevesom, ki ga izruje. To osrednje dejanje pa je obdal pisatelj z življenjem na dvoru, ki tvori pravzaprav celo igro. Ministre in dvorjane je razdelil v dva tabora, v mlade in stare. Prepirljivi, sebični ministri, ki nimajo svoje volje, so kontrastirani Andreju, Vladimirju in Komarju, ki so demokratje, ki delujejo le v prid ljudstva in so polni iniciative in delavnosti. Pisatelj je hotel napisati tendenčno satiro na politične razmere; prvaki psujejo drug drugega in govoré o nesebičnem delu, medtem jim pa mladina dokazuje, da je zadnji čas, da gredo, ker so doigrali. Minister Gašper je prototip hinavca, katerega je hotel Ignotus obesiti „klerikalcem“ na vrat. Minister Juraj ima pri vsaki priliki na jeziku izrek: „Jaz in armada protestiramo.“ Minister Gregor je skopuh, a v resnici mu ni mar za državne interese, o katerih sicer rad govori; on je vreden tovariš drugih. Pisatelj prikazuje državne voditelje kot velike lopove in klečepalce. Kdor ima moč, s tem simpatizirajo, kakor veter menjajo svoje mišljenje in pogumni so le toliko časa, dokler jim kdo ne reče stroge besede.

Mladina pa, ki je idealna in delavna, je v Ignotovem „Krpanu“ živo nasprotje starih nezmožnih voditeljev. Princ Andrej ima usmiljeno srce in bistro oko in reši domovino. Mladi Vladimir je junak, ki ljubi svojo domovino pošteno tudi še tedaj, ko mu je